Z p r á v a

o průběhu událostí v civilní obraně, spojených s obsazením ČSSR

I. První den obsazení

Řízení systému CO bylo zahájeno dne 21.8. v 03,00 hod. ustavením řídící skupiny štábu CO státu pod vedením plk.Žáka. Štábům CO krajů a vojenským útvarům, podřízeným štábu CO státu byl dán příkaz povolat hlavní funkcionáře, zabezpečit na pracovišti klid, vyhnout se incidentům, neklást násilný odpor cizím vojskům. Dále byl nařízen přechod na radiové spojení se štáby CO krajů a s vojenskými útvary.

V dopoledních hodinách došlo na několika místech (pluk CO Kutná Hora, 5. prapor CO Místek) k požadavku ze strany okupačních vojsk zapečetit zbraně a střelivo a radiové stanice.

V poledních hodinách poskytnuta pomoc dvěma sanitními vozy od zabezpečovacího praporu raněným u budovy rozhlasu.

V odpoledních hodinách na žádost min. zdravotnictví vznesen na velvyslanectví SSSR požadavek na zajištění volného průjezdu všem sanitkám.

Dochází k postupnému zhoršování ve spojení s některými kraji, zejména v dálnopisném spojení. V pozdních odpoledních hodinách se podařilo přes počáteční odpor sovětských vojáků delegaci ZO KSČ na štábu CO státu proniknout do budovy ÚV KSČ a předat protestní rezoluci. Ve večerních hodinách byla doručena pracovníky štábu CO státu na velvyslanectví

SSSR i protestní rezoluce rady KNV Severočeského kraje, adresovaná gen. Januščenkovi.

V 19,00 hod. si vynutili sovětští důstojníci vstup na VS štábu CO města a kraje, po kratším pobytu odešli. (Druhý den se vrátili, VS obsadili a znemožnili činnost operačního dozoru, který zde do té doby vykonával službu).

V Praze byla štábem CO města dána do pohotovosti stavebně technická služba CO k případnému odstraňování barikád, jež by bránily zajišťování normálního života (doprava, zásobování).

K zabezpečení pohotovosti mimo pracovní dobu nařízeno štábům CO krajů a okresů, jakož i vojenským osobám z povolání u vojska 30 % pohotovost, ostatní dosažitelnost a zákaz vycházek mužstva útvarů.

II. Období od 22.8. - 27.1968

V tomto období spočívala činnost řídících orgánů CO v souladu s jejich humáním posláním v zabezpečení připravenosti na poskytnutí případné pomoci v oblasti zdravotnické, zásobovací a dopravní. Dále byla prováděna opatření, jež měla za cíl pomoci státním i stranickým řídícím orgánům v jejich činnosti ve ztížených podmínkách okupace. Zejména v;tomto úkolu bylo těžiště činnosti štábu CO okresů, krajů a štábu CO státu. Vazba těchto orgánů na stranické i státní orgány na všech stupních řízení a zejména okolnost, že spojení mezi štáby CO bylo prakticky jediným fungujícím spojením, vytvořilo pro zabezpečení tohoto úkolu příznivé podmínky.

Byla zprostředkována řada dohovorů a akcí, předání úkolů a situačních zpráv pro krajské státní i stranické orgány jak centrálním orgánům strany, tak i Národnímu shromáždění a resortům v oblasti politické i hospodářské. Za tím účelem byl udržován pravidelný styk s kraji, resorty a s Národním

shromážděním a to po dostupných pojítkách i osobními dohovory. Pro ulehčení podmínek života poslanců, kteří permanentně pracovali v Národním shromáždění, byla poskytnuta i materiální pomoc.

Udržet tuto činnost se podařilo proto, že štáb CO státu jako jedna z mála složek ministerstva vnitra zůstal mimo pozornost okupačních vojsk obdobně jako převážná většina štábů CO krajů a okresů. Dále proto, že v součinnosti s některými pracovníky Ústřední správy spojů a s ministerstvem dopravy se podařilo udržovat s krajním vypětím spojení na všechny kraje.

Na naléhavou výzvu československého rozhlasu byly v každém kraji dány k dispozici předsedům KNV pro zabezpečení nepřetržité funkce regionálního rozhlasu k dispozici dvě výkonné vysílací stanice v každém kraji.

Sovětské orgány věnovaly značnou pozornost velitelským stanovištím civilní obrany. Vedle již uvedeného obsazení VS v Praze byl dne 24.8.1968 odpoledne učiněn pokus o zabránění hlavního VS Jihočeského štábu CO kraje; druhý den sovětské orgány přechodně zatkly operačního dozorčího tohoto VS a propustily jej až na intervenci předsedy KNV. K materiálním škodám nedošlo.

24.8. v ranních hodinách vnikli sovětští vojáci do hlavního VS štábu Středočeského kraje, zatkli správce, strážného a 3 nahodilé chodce a s použitím trhavin, ručních granátů a střelbou ze samopalů zničili vnitřní zařízení této stavby a její anténní systém. Na zákrok předsedy KNV byli zatčení druhého dne propuštěni.

Dočasně byl zadržen na zabraném VS v Praze i náčelník štábu CO města Prahy a propuštěn na intervenci primátora. K zajištění dalšího řízení civilní obrany i v případě, že by pracoviště štábu CO státu bylo obsazeno okupačními vojenskými orgány, byla část pracovníků štábu CO státu vysunuta na pracoviště štábu města Prahy.

Nesmlouvavým postojem k požadavkům velitelů okupačních vojsk v některých místech dislokace kádrových vojenských jednotek CO (Místek, Kutná Hora) se podařilo v podstatě zachovat akceschopnost a pohotovost těchto útvarů.

III. Současný stav

Štáb CO státu a jeho zařízení, štáby CO krajů a okresů a vojenské útvary, podřízené štábu CO státu jsou na počtech, na nichž byly před obsazením ČSSR. Ke ztrátám na životech a zdraví příslušníků těchto součástí nedošlo. (Projíždějícími jednotkami okupačních vojsk byla v Bučovicích zastřelena manželka ZVP tamního praporu CO s. Sušťanková).

Příslušníci štábů CO i vojska přijala s roztrpčením komuniké z moskevského jednání, staví se však plně za stanoviska vyjádřená presidentem republiky s. Svobodou a prvním tajemníkem ÚV KSČ s. Dubčekem po jejich návratu z Moskvy. Vyjadřují odhodlání podporovat úsilí nejvyšších státních i stranických činitelů za konzolidaci současných poměrů .

Morálka i akceschopnost štábů CO i vojenských útvarů není narušena; jsou schopny i nadale plnit úkoly, které bude situace vyžadovat a jež budou vedením ministerstva vnitra uloženy.

Náčelník štábu CO státu MV
p l u k o v n í k Matěj J a l o v e c